

HAMSUN-NYTT

Hamsun-Selskapets informasjonsblad 4/2025

Fred, Fred, det tier en himmelgod Fred til meg fra hvert Tre i Skogen.

(Under Høststjærnen, 1906)

Hamsundagene 2026: Ringen sluttet!

Hamsundagene 2026 går av stabelen 4.- 6. august. Fredag 7. august arrangeres HamsundageneUNG (unge lager festival for unge).

Festivalen er altså plassert midt i uka. Det er først og fremst fordi 4. august, Hamsuns fødselsdag som tradisjonelt innleder Hamsundagene, er på en tirsdag. I tillegg passer det ofte bedre for mange gjester og artister å delta midt i uka enn i en helg.

Litteraturseminaret går over to halve dager med aktuelle Hamsun-innslag, forfattermøter, frokostsamtaler og sist, men ikke minst: Kunstopplevelser du ikke vil gå glipp av!

Underveis kan du vandre rundt i tårnbygget og beundre fasaden som er ny fra topp til tå, rehabilitert av byggeier Nordland fylkeskommune.

Husk EARLYBIRD festivalpass! Kjøpes festivalpass NÅ, er det mye å spare. Prisen stiger 1. januar 2026. Bruk denne lenken: <https://fticket.no/a/229/nordlandsmuseet>

- Vi gleder oss stort til å presentere programdeler av festivalen nærmere. Det skjer fra januar av – følg med! sier festivalsjef Anita Overelv.

Hamsun-Selskapet vil ha sitt årsmøte og planlegger også for en sosial kveld i løpet av festivalen. Videre har vi planer om to bidrag i seminar-programmet, sannsynligvis et faglig foredrag og et forfatter-bokbad. Hvis lesere av Hamsun-Nytt har ideer til personer vi kan invitere, er det mulig fram til ca. 10. januar å påvirke styret! Send da en e-post til polden@hamsun-selskapet.no eller direkte til styreleder: hege.faust@gmail.com.

Strømmeforedraget flytta til våren 2026

Strømmeforedraget i samarbeid med Hamsunsenteret er flytta til utpå våren 2026. Vi ønsker oss professor Eirik Vassenden, UiB. Mer info kommer når avtaler er på plass.

Menn uten midje leser *Sult*

Kristoffer Schau og Alexander Sandtorvs populære podcast «Menn uten midje kan også lese» tok en solid bokprat om *Sult* på Gyldendalhuset 13. oktober. Dette var det første arrangementet i en ukelang jubileumsfeiring av at norsk Gyldendal er 100 år i år. Inne på Gyldendalhuset ble det gjort live-opptak med et tallrikt publikum til stede. Publikum fikk dessuten slippe til med spørsmål i siste del av podcasten.

Før de to mennene uten midje gikk i gang med å dele sine «funn» og resonnementer fra scenen, fikk Knut Hamsun selv en takk fra Gyldendals sjef for at hjemkjøpet av forlaget i 1925 kom i stand. Uten Hamsuns økonomiske bidrag ville det ikke skjedd, som mange Hamsun-kjennere vet. Derfor fikk også en av denne forfatterens romaner æren å være første post på jubileumsprogrammet.

Vil du høre podcasten på 1 time og 24 min., bør du slutte å lese nå, og selv lytte her: [41. Sult - Knut Hamsun–Menn uten midje kan også lese – Apple Podcasts](#)

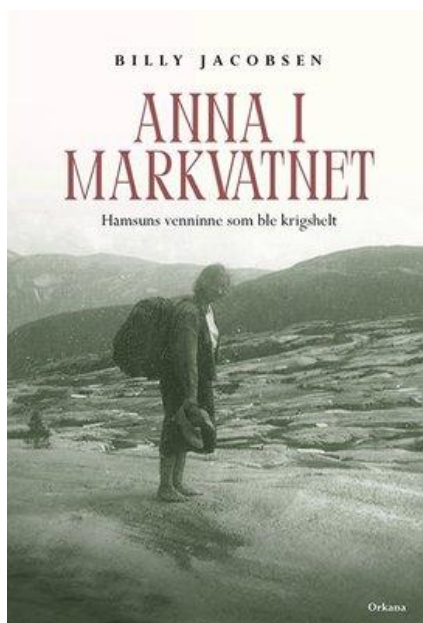
Kortversjonen av bokpraten lyder omtrent slik: Hovedpersonen i verket har det ikke bra. Både det ytre og det indre forfallet gis god plass i romanen, som Schau og Sandtorv omtalte som «stresslitteratur». Det er fordi de lot seg irritere av atferden, løgnene og alle de brå innfallene til helten. Han vil ikke bli syntet synd på, han er stolt, skinnhellig, en du helst ikke vil støte på i bybildet og «en slitsom fyr å ha som venn». Samtidig mente de at helten har en gjenkjennelig kunstnernatur.

Selve galskapen, påpekte de, utvikler seg særlig fra 2. stykke. Så leste de opp en rekke sitater med gråt, nervøsitet, sinne, ensomhet, forkommenhet og håp - og understreket hvordan slike sinnsstemninger veksler i ett kjøp. Strekkene med normalitet framstår som kortere og kortere. Elten raser mot et liv på bunnen av hierarkiet, det blir mørkt,

null konsentrasjon, total resignasjon. På slutten mangler han alt. Men så blinker lysene fra Kristiania så blankt til ham når han forlater byen. Leser vi da åpningssetninga på romanen på nytt etter at siste setning er lest, skjønner vi det: han lyktes i å bli forfatter. Konklusjonen lød ellers at Hamsun lar oss tre inn i det moderne mennesket - satt helt på spissen. Særlig heltens konstante dialog med seg selv snakker til oss også i 2025.

Sandtorv (t.v.) og Schau i livlig podcast-prat om Sult på Gyldendal 13.11.25. Foto: H. Faust.

Boknyhet: Samisk kvinne i Hamarøy og venn med Hamsun

Høsten 2025 ble boka *Anna i Markvatnet – Hamsuns venninne som ble krigshelt* lansert og presentert på Hamarøy bibliotek. Den er skrevet av journalist og forfatter Billy Jacobsen fra Svolvær. Under lanseringen var det en samtale med tidligere ordfører Jan-Folke Sandnes, som selv har vært sterkt engasjert i å bevare minnet om den samiske kvinnen som både hjalp flyktninger under krigen og som ble en nær fortrolig av Knut Hamsun. Jacobsen har tidligere fått strålende kritikker for debutboken om visesangeren Jack Berntsen (2019).

Anna Pedersdatter (1883-1969) vokste opp på et samisk småbruk i Hamarøy og levde et liv preget av dramatikk og store historiske skiftninger. Under 2. verdenskrig var hun grenselos og bidro til å føre mange flyktninger over til Sverige. Etter krigen ble Anna og mange andre løser feilaktig beskyldt for landssvik, en urett som først ble rettet opp mange tiår senere. En mindre kjent side ved Annas rikholdige liv er det nære forholdet til Hamsun. Mens hun arbeidet på Kråkmo gård i Hamarøy ble hun en av de få forfatteren slapp inn i sitt innerste rom. Marie Hamsun fikk aldri sette foten i hans skrivestue. Nesten ingen gjorde det. Men Anna var der ofte. Hun fikk til og med lese i manusene hans. Det er nesten ikke til å tro, sa Jacobsen under boklanseringen.

Jacobsen undrer seg over at biografiene om Hamsun i liten grad har viet dette vennskapet oppmerksomhet. Dette er en underkommunisert historie, som han ikke kunne la være å ta fatt på, uttaler han til Avisa Nordland. Fire år med dokumentasjonsarbeid, arkivdykk og samtaler ligger bak dette bokprosjektet. Billy Jacobsen forteller også til Avisa Nordland at han i starten av prosjektet var spent på om det fantes nok tilgjengelig materiale om Anna til at det kunne bli en bok ut av det. Han roser i denne sammenheng historielagene i Steigen og Hamarøy for bevaring av minnene om henne.

På spørsmål om hvorfor dette nære forholdet mellom Anna og Hamsun oppstod, svarer Jacobsen at han ikke ville spekulere om dette i boka, men at han har tenkt at Anna nok var en morsom dame, og at Hamsun gjennom henne kunne få innblikk i samiske forhold. Det var sikkert en gave for ham med tanke på beskrivelsene han spenner opp i *Markens grøde*, som han på dette tidspunktet skrev på.

Boka til Jacobsen er innkjøpt av Norsk Kulturråd, noe som er en viktig anerkjennelse av hans arbeid. Dermed skal ut til alle norske bibliotek. Boka er dessuten viktig for å forstå både krigshistorie, fornorskningspolitikken og den raske samfunnsutviklinga i Nord-Norge i første halvdel av 1900-tallet.

Ny direktør på plass på Hamsunsenteret

En gledelig nyhet: 1. desember 2025 startet Monica Celius opp som ny direktør på Hamsunsenteret! Celius kommer fra stillingen som daglig leder og kunstnerisk ansvarlig ved Glasslåven kunstsenter & atelier på Hadeland. Med master i kunst og bachelor i samfunnsfag og med arbeidserfaring blant annet som journalist, kurator og rådgiver samt med solid, mangesidig ledererfaring, har hun god ballast for sin nye direktør-rolle.

Monica Celius er dessuten halvt nordlending og har vært aktiv hundekjører med gjennomført Finnmarksløp på merittlista.

– *Hva fikk deg til å søke stillingen?*

– Et sammenfall av flere omstendigheter: det var en riktig tid for meg å gjøre noe nytt, jeg har hatt store opplevelser med Hamsuns litteratur, og naturen på Hamarøy trakk veldig. Jeg var også på besøk i sommer for å kjenne på om dette kunne være riktig, og da fikk jeg enda flere grunner til å søke.

– *Hva er inntrykket av Hamarøy, Nordlandsmuseet og direktørjobben så langt?*

– Bare positivt – til tross for at det var uvær den dagen jeg ankom. Jeg og mine huskyer har allerede hatt mange flotte turer og opplevelser. Jobben er utrolig interessant, og jeg tror og håper at vi er rette for hverandre.

– *Er det greie kollegaer?*

– Rart at du spør, for jeg har tenkt at dette må være den beste gjengen: kunnskapsrike, positive, kreative, engasjerte – og veldig forskjellige.

– *Har du noen ønsker og håp for den nye jobben din?*

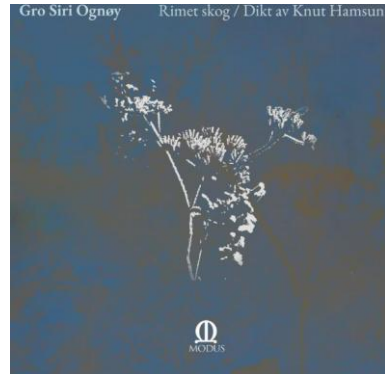
– Jeg håper at dette blir en jobb som - i tillegg til alt det administrative - også har rom for nye tanker, utvikling og noen sprell. Og et ønske er naturligvis at vi skal få flere til å ta turen hit til Hamsunsenteret.

Sprell høres bra ut, vi ønsker Monica Celius hjertelig velkommen til Hamarøy og Hamsunsenteret!

Hamsun-dikt til ny musikk

Det er populært å tonesette Hamsun-dikt, og siste skudd på den musikkstammen står Gro Siri Ognøy for. Iallfall fire sanger ble publisert på nett i midten av november, til glede for alle som liker å høre den slags. Blant diktene som har fått nye melodier er «Min kjærest er som den» og «Rimet skog». Følg denne lenka og lytt selv! [Album – Rimet Skog - Dikt av Knut Hamsun - EP - YouTube](#).

Ognøy er en erfaren produsent og sanger. Hun har vært kunstnerisk leder for Oslo Middelaldermusikkdager og Eufemiadagene, og hun grunnla Modus senter for middelaldermusikk i 1998.

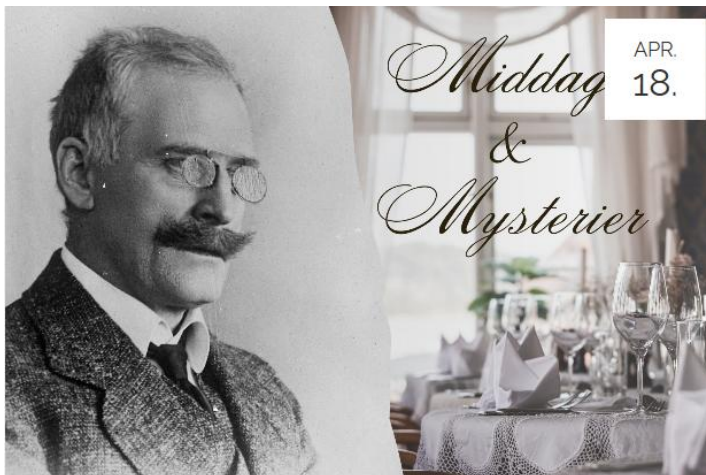

Middag og *Mysterier* i Lillesand i april

Lillesand Hotel Norge inviterer i samarbeid med Hamsun-museet i Grimstad til en enestående begivenhet: En helaften bestående av tre retters middag med utsøkte kvalitetsråvarer i kombinasjon med levende opplesninger fra Hamsuns *Mysterier* samt noen av brevene han sendte fra sine mange opphold på Hotel Norge, da som oftest installert på rom 302.

Handlinga i *Mysterier* er lagt til Lillesand. Nagel dukker opp på oppsiktsvekkende vis, opptrer uforutsigelig og intenst i bymiljøet løpet av sommerukene han tilbringer i sørlandsbyen - for så å ende sin historie på tragisk vis.

Arrangørene lover en stemningsfull kveld med overraskelser underveis. Det er begrenset antall plasser, og forhåndsbestilling er nødvendig. For mer info og lenke til billetter: [Middag og mysterier - Hamsun helaften — Lillesand Hotel Norge](#)

Hamsunsenterets fasade skiftes ut

Av: Hamsunsenteret

Huseier Nordland fylkeskommune startet i september 2025 et gigantisk arbeid med å skifte ut tårnbyggets fasade. En byggefeil som har vært der helt fra åpningen av senteret, førte etter hvert til omfattende lekkasjer og vanninntrenging i betong og langs vinduer. Men nå skal huset tettes.

For tiden lyser det mot publikum i hvit innpakning. Utpakkinga skjer en gang på våren 2026, og det gleder vi oss veldig til! Fauske bygg har entreprisen. De gjør en svært god jobb, holder byggeområdet ryddig og oversiktlig, og de tar hensyn så langt det er mulig til arrangementer og aktiviteter.

Tårnbygget og utstillingen er nå stengt for å ivareta publikumssikkerhet, trolig varer dette fram til byggearbeidet er ferdig. Men kafe SULT holder åpent, og i Æventyrsalen har vi arrangementer som vanlig. Men mellom 15. desember og 1. februar er hele Hamsunsenteret stengt.

Hamsunsenteret ønsker alle en flott julefeiring og et velsignet nytt år! På gjensyn fra 1. februar 2026!

Pan i tekstkritisk utgave

Nasjonalbiblioteket og Det norske språk- og litteraturselskap har samarbeidet om å utforme og publisere en tekstkritisk utgave av Hamsuns *Pan* (1894). Den var klar i november i år.

Fordelen med en tekstkritisk utgave er alle de utdypende kommentarene knytta til bl.a. endringer i verket opp gjennom årene, noe mange Hamsun-lesere vil finne interessant. Akkurat denne utgaven av *Pan* har dessuten en informasjonsmettet innledning skrevet av Hamsun-viterne Boasson og Dingstad. De omtaler verkets komposisjon, tematikk og mottakelse i dets samtid samt forskningstradisjoner i tolkningene av *Pan* fra den gang og fram til vår egen tid. Hamsuns tekst er videre gjort lettere tilgjengelig for nye lesere ved hjelp av mange ordforklaringer og realkommentarer. Du kan selv sjekke ut det hele gratis her: [\[tittelside\]](#) | [Bokselskap](#)

Det norske språk- og litteraturselskap gav for øvrig ut en tekstkritisk utgave av *Sult* for to år siden, og den er her: [Forord](#) | [Bokselskap](#)

Hamsun-Nytt ønsker alle sine lesere en riktig god jul og håper på et 2026 i fredens tegn.

Hamsun-Selskapet er en av Norges største litterære foreninger.

For spørsmål vedr. medlemskap, bøker i Skriftserien med mer, kontakt oss på e-post: polden@hamsun-selskapet.no eller ring/send sms: 95085285.
Hjemmeside: hamsun-selskapet.no

Har du tips til sak som kan passe i Hamsun-Nytt eller på vår hjemmeside, ikke nøl med å ta kontakt med en i Selskapets styre:

Hege Faust, Lillestrøm (leder), tlf. 95085285. hege.faust@gmail.com
Truls Nilsen, Senja (nestleder). truls.nilsen@mtmu.no
Terje Øien, Hamarøy (styremedlem). terje.oien@hamaroy.kommune.no

Varaer:

- 1: Nils M. Knutsen, Bodø
- 2: Knut Michelsen, Ås
- 3: Ole-Andreas Sæbø Jensen, Bergen